

Beredskabsplan for

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Aarhus Kommune

Beredskabsplan: Æresrelaterede Konflikter og Negativ Social Kontrol

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Formål.....	2
Definition af området	2
Hvem udsættes for ÆEK og NSK.....	3
Aarhus Kommunes arbejde med ÆEK og NSK	3
Team Æresrelaterede Konflikter (TÆK).....	3
Sundhedsplejen.....	4
Hvornår bør der handles?.....	4
Børn og unge under 18 år	4
Unge og voksne over 18 år	6
Kontakt:.....	8

Formål

Nærværende beredskabsplan henvender sig primært til ledere samt relevante medarbejdere i Aarhus Kommune, som er i kontakt med borgere, både under og over 18 år, der kan være berørt af æresrelaterede konflikter (ÆK) og/eller negativ social kontrol (NSK).

Beredskabsplanen giver generel information og viden om ÆK og NSK, og skal fungere som et baggrundsmateriale til ledere og medarbejdere. Beredskabsplanen er en mere fyldestgørende gennemgang af Aarhus Kommunes arbejde med ÆK og NSK, opmærksomhedspunkter samt lovgivning på området mv. Dertil er der udarbejdet to Flow Charts, der er tiltænkt at kunne bruges selvstændigt i de konkrete akutte situationer af frontmedarbejderne.

Beredskabsplanen er et "how-to" værktøj, der indeholder beskrivelser af sagsgangen ved mistanke om ÆK eller NSK, samt en liste med relevante aktører, som man, som fagperson eller leder kan tage frem efter behov.

Aarhus Kommune har desuden en handlingsplan på området, *Vi accepterer ikke samfundsundergravende parallelsamfund*, vedtaget i Aarhus byråd d. 31. august 2016.

Definition af området

ÆK og NSK kan være vanskelige begreber at arbejde med og der er derfor behov for, at begreberne er tydeligt defineret. I Aarhus kommune tager vi udgangspunkt i definitionerne fra den nationale handlingsplan mod æresrelaterede konflikter fra 2016 (<https://mfvm.dk/ligestilling/ligestilling-blandt-etniske-minoriteter/den-nationale-handlingsplan-om-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/>) når ÆK og NSK skal defineres lokalt:

Æresrelaterede konflikter defineres, som konflikter, der opstår inden for nære familiære relationer eller i netværket, og hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet krænket.

Negativ social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder.

Familiens ære er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. ÆK handler ofte om seksualitet; herunder kæresteforhold, valg af ægtefæller og homoseksualitet. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også på tværs af landegrænser. Familiens ære skal således opretholdes både over for den etniske gruppe lokalt, men også transnationalt.

NSK i forhold til ÆK kan forekomme i nære relationer, netværk, gruppering m.v.

Det kan både være drenge og piger, mænd og kvinder, som bliver udsat for negativ social kontrol i en sådan grad, at de ikke har mulighed for at træffe afgørende og selvstændige beslutninger i forhold til valg af venner, ægtefælle, seksualitet, trosretning, uddannelse, arbejde, mm.

Hvem udsættes for ÆK og NSK

ÆK og NSK kan ramme alle borgere og denne beredskabsplan understøtter derfor arbejdet med alle borgere i Aarhus Kommune, både under og over 18 år, som udsættes for ÆK og/eller NSK. Målgruppen er ligeledes borgere af begge køn, i alle aldre, fra forskellige sociale samfundslag og fra alle boligområder i Aarhus.

Borgere der er berørt af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, findes ofte i familier hvor kollektivets interesser står over individets. Som ofte er disse familier præget af et stærkt køns- og aldershierarki, hvor manden anses som familiens overhoved, og hvor kvinder er bærere af familiens ære.

Erfaringer peger på, at vi oftest møder målgruppen i tre faser af deres liv:

1. Teenageårene, hvor det handler om identitetsdannelse (opgør med familien normer og traditioner).
2. Ved valg af partner, indgåelse af ægteskab og i forbindelse med familiedannelse.
3. Ved skilsmisse eller brud i familien.

For yderligere information om NSK og ÆK henvises til SIRI: <https://uim.dk/arbejdsomrader/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol>

Aarhus Kommunes arbejde med ÆK og NSK

Arbejdet med ÆK og NSK er ikke nyt i Aarhus Kommune, udfordringerne er blevet opdaget og håndteret i de enkelte afdelinger gennem mange år. Med et nationalt fokus på området og med byrådets vedtagelse af aftalen *Vi accepterer ikke samfundsundergravende parallelsamfund* fra 2016, blev indsatsen Exit Æresrelaterede Konflikter, under Team for Æresrelaterede konflikter (TÆK) igangsat i august 2017 og Aarhus fik dermed en specialiseret indsats på området.

Indsatsens erfaringer viser, at efterspørgslen på indsatsens ydelser er stor. Herunder præsenteres to specialiserede indsatser i Aarhus Kommune.

Derudover findes der bagerst i beredskabsplanen kontaktoplysninger på både lokale og nationale indsatser.

Team Æresrelaterede Konflikter (TÆK)

TÆK er en specialiseret indsats, som tilbyder en koordineret og målrettet indsats for både fagpersoner og borgere, der ønsker et liv uden ÆK og NSK. TÆKs medarbejdere har viden og kompetencer til at vurdere, rådgive, udarbejde risikovurderinger og bistå ved sager omhandlende ÆK og NSK. TÆK har ikke myndighed. TÆK kan kontaktes af både fagpersoner og af borgere direkte.

TÆK er et rådgivningstilbud, for både fagpersoner og borger, rådgivningen tilbydes også anonymt. Tilbuddet er til børn, unge og voksne.

TÆK er organiseret under Center for Mestring, MSB.

Sundhedsplejen

I forbindelse med hjemmebesøg og skolearbejdet har sundhedsplejen en aktiv rolle ind i den tidlige opsporing af børn, unge og familier i mistrivsel. Det generelle og sundhedsfremmende arbejde er i fokus, men der er en særlig opmærksomhed på børn og unge i bekymrende udvikling og mistrivsel – herunder ÆK og NSK.

Indsatsen er organiseret i en koordinationsgruppe på tværs af Sundhed i Børn og Unge. Koordinationsgruppen har til opgave at deltage i faglige vidensarrangementer samt udbrede viden til sundhedsplejen.

Der er udpeget to videnspersoner fra koordinationsgruppen, som har til opgave at sparre og vejlede primært sundhedsplejersker på sager vedr. ÆK og NSK. Konkret er der hos sundhedsplejen udarbejdet en lokal handleplan for sager, der vedrører bekymring i relation til ÆK og NSK.

Hvornår bør der handles?

Personer, der udsættes for negativ social kontrol og/eller fysisk eller psykisk vold begrundet i ære, skal hjælpes således at de kan leve et frit liv efter eget ønske.

Udfordringer med ÆK og NSK kan være både svære at opdage, samt at gå ind i for den enkelte frontmedarbejder. Det er derfor afgørende, at medarbejderne er klædt på til at opdage og håndtere ÆK og NSK, samt at de ved, hvor de kan hente rådgivning og sparring.

Tegnene nedenfor kan være en indikation af, at en borger enten udsættes for ÆK eller NSK. Medarbejdere skal være opmærksomme på disse og altid reagere når de ser disse tegn. Tegnene bør aldrig stå alene, men bør altid sammenholdes med den øvrige viden om den pågældende og dennes familieforhold.

Da lovgivningen og dermed kommunens forpligtigelser på børne- og ungeområdet og voksenområdet er forskellige, er beskrivelsen af tegnene opdelt i børn og unge under 18 år og voksne over 18 år.

Fagpersoners observationer er vigtige, for at vurdere om de symptomer og signaler, som den pågældende borger udviser, er tegn på generel mistrivsel eller tegn på, at borgeren er i en æresrelateret konflikt eller berørt af negativ social kontrol.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at de berørte ofte, vil gøre meget for at skjule, at de er udsat for en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol.

Børn og unge under 18 år

Bekymringstegn, eksempelvis:

- Følges konsekvent af forældre, søskende eller anden familie til og fra skole.
- Mange sociale restriktioner af barnet eller den unge; eksempelvis i forhold til adfærd, venskaber, fritid, klasseaktiviteter, lejrskole, kommunikation via mobil og sociale medier og uddannelsesvalg.
- Kontrol og overvågning.

- Dobbeltliv af hensyn til familien.
- Styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder.
- Frygt for at tage hjem.
- Ulovligt fravær i skolen.
- Fysisk/psykisk vold.
- Isolering, indespærring, trusler, fysisk og psykisk vold, pres, undertrykkelse eller lignende problematikker.
- Henvendelser fra netværket med konkret viden om æresrelateret konflikt.
- Mistanke om genopdragelsesrejser/ufrivilligt udenlandsophold.
- Familien skal rejse til forældrenes hjemland i en længere periode.
- Der tales om forlovelse i hjemmet.
- Søster eller bror har været udsat for pres fx til ægteskab.
- Den unge stikker af, grundet frygt for tvunget ægteskab (fx fordi den unge har opdaget en flybillet, bryllupstøj er købt eller lign.).

Sikkerhed

I arbejdet med borgere udsat for ÆK og NSK er det primære fokus, at få skabt sikkerhed omkring borgeren.

Sikkerhedsperspektivet i disse sager spænder helt fra vurdering af evt. udeladelse af oplysninger i parts-høring af forældre, over sikkerhed ifht. mobiltelefoner og sociale medier til anbringelse af unge på sikre opholdssteder. Medarbejdere er altid velkommen til at kontakte TÆK for sparring og udarbejdelse af en risikovurdering og/eller en sikkerhedsplan.

Særlige opmærksomhedspunkter ifht. børn u/18 år

Når man som fagperson sidder med mistanke, bekymring eller viden om, at et barn under 18 år er udsat for ÆK og NSK, er det vigtigt at tale med barnet alene, før man taler med forældrene. Trusselsniveauet for barnet kan øges, når familien bliver informeret om at myndigheder er involveret jf. SEL §155a, stk. 2

- Forvaltningsloven § 19, stk. 2, nr. 4 giver hjemmel til, at man undlader at partshøre forældrene i dele af sagens dokumenter.
- Forvaltningsloven §15b, stk.1, nr. 5 giver hjemmel til at undtage dele af dokumenter fra aktindsigt.
- Inden forældrene informeres om en evt. underretning, skal der tages stilling til barnets sikkerhed; er det nødvendigt at anbringe barnet udenfor hjemmet, eller kan barnet fortsat opholde sig i hjemmet.
- Ifølge Serviceloven §71, stk. 3, kan der træffes afgørelse om, at den unges anbringelsessted ikke oplyses.
- Hvis barnet er i hjemmet, skal der laves plan for:
  - hvad gør barnet, hvis situationen eskalerer.
  - hvem kan barnet kontakte for hjælp.
  - hvem og hvordan følges der op på situationen.
  - hvem reagerer og hvordan, hvis barnet ikke vender tilbage på aftalte tidspunkter.

Særlige opmærksomhedspunkter ifht. digital sikkerhed

- Hvad enten borgeren opholder sig i hjemmet eller anbringes på sikkeropholdssted, er det vigtigt, at fagpersoner har et fokus på digital sikkerhed.
- Slå alle GPS og lokalitetstjenester fra på mobiltelefon, lpad og computer.
- Deaktivér "Find min Iphone".
- Ændre koder til de sociale medier.
- Ændre kode til e-mail eller opret ny.
- Spær Nem-Id.
- Spær Dankort og evt. konto.
- Vær opmærksom på, at forældre kan have adgang til børnenes konto via Net-bank.
- Vær opmærksom på IKKE at lægge billeder af ens omgivelser op på de sociale medier.

Særlige opmærksomhedspunkter ifht. transport til sikkert opholdssted

- Sluk for mobiltelefonen. Tænd først igen efter aftale med personale på sikkert opholdssted.
- Hvis en borger skal med bus eller tog til nyt opholdssted, sørg for at dette ikke sker fra hjem-kommunen.
- Undgå taxa.
- Ved transport i bil:
  - Kontakt politiet for rådgivning angående sikkerhed.
  - Politiet kan evt. kontaktes for at bistå med transporten.
  - Sørg for at borgeren kommer uset ind i bilen.
  - Sørg for at borgeren ikke er synlig fra bilen på vej ud af byen.
  - Observere området de forlader for evt. holdende biler, personer mv. Vær opmærksomme på, om disse dukker op senere hen.
  - Kør ind på rastepladser flere gange undervejs og vær opmærksom på, om biler følger efter. Undgå udstigning!

Unge og voksne over 18 år

Bekymringstegn, eksempelvis:

- Ægtefælle/familien vil bestemme niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet og uddannelse.
- Begrænsninger i uddannelsesvalg.
- Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet.
- Få eller ingen venner/veninder.
- Meget fravær fra sprogskole, aktiveringscenter, praktik og lign.
- Dobbeltliv af hensyn til familien og lign.
- Svær at motivere til aktiv deltagelse på arbejdsmarkedet/arbejdsmarkedsrettede aktiviteter.
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler.
- Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode.
- Vedkommende har været på krisecenter eller henvendt sig ang. muligheden herfor.
- Andre i familien eksempelvis børn eller søskende har været udsat for pres eksempelvis til ægteskab.
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn.
- Familien/ægtefællen overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter.

- Familien/ægtefælle tjekker mobil og sociale medier eksempelvis Facebook.
- Der er eller har tidligere været vold eller trusler om vold i familien.
- Fysisk og/eller psykisk vold.

Sikkerhed

I arbejdet med borgere udsat for ÆK og NSK er det primære fokus, at få skabt sikkerhed omkring borgeren.

Sikkerhedsperspektivet i disse sager spænder fra vurdering af evt. sikkerhed i forbindelse med mobiltelefoner, sociale medier til ophold på krisecenter eller safehouse mm. Medarbejdere er altid velkommen til at kontakte TÆK for sparring og udarbejdelse af en risikovurdering og/eller en sikkerhedsplan.

Særlige opmærksomhedspunkter ift. unge og voksne over 18 år:

- Vurdering af hvorvidt borgeren skal tilbydes en handleplan jf. SEL § 12a. Forpligtelsen til at udarbejde denne handleplan ligger i Socialforhold og Beskæftigelses myndighedsområde for voksne

Særlige opmærksomhedspunkter ifht. digital sikkerhed:

- Hvad enten borgeren opholder sig i hjemmet eller anbringes på Safehouse, er det vigtigt, at fagpersoner har et fokus på og kan rådgive omkring digital sikkerhed.
- Slå alle GPS og lokalitetstjenester fra på mobiltelefon, lpad og computer.
- Skift telefonnummer og teleselskab.
- Deaktiver "Find min Iphone".
- Ændre koder til de sociale medier.
- Ændre kode til e-mail eller opret ny.
- Spær Nem-Id.
- Spær Dankort og evt. konto.
- Ændre koder til Netbank.
- Vær opmærksom på IKKE at lægge billeder af ens omgivelser op på de sociale medier.

Særlige opmærksomhedspunkter i forhold til transport til sikkert opholdssted:

- Sluk for mobiltelefon. Tænd først igen efter aftale med personale på sikkert opholdssted.
- Hvis en borger skal med bus eller tog til nyt opholdssted, sørg for at dette ikke sker fra hjem-kommunen.
- Undgå taxa.
- Ved transport i bil:
  - Kontakt politiet for rådgivning angående sikkerhed.
  - Politiet kan evt. kontaktes for at bistå med transporten.
  - Sørg for at borgeren kommer uset ind i bilen.
  - Sørg for at borgeren ikke er synlig fra bilen på vej ud af byen.
  - Observere området de forlader for evt. holdende biler, personer mv. Vær opmærksomme på, om disse dukker op senere hen.

- Kør ind på rastepladser flere gange undervejs og vær opmærksom på, om biler følger efter. Undgå udstigning!

Kontakt:

Har man at gøre med børn og unge under 18 år kan man bl.a. kontakte:

- **Underretningsenheden:** Er du som fagperson bekymret for et barns udvikling eller trivsel, har du en særlig pligt til at kontakte underretningsenheden.
Telefon: 89 40 62 00
Eller via underretning@aarhus.dk
- **Børn og Ungevagten:** Ved akutte henvendelser der ikke kan afvente normal åbningstid. Kontakt Børn- og Ungevagten via Aarhus Kommunes hovednummer: 89 40 20 00 – følge telefonsvarens anvisninger.

Derudover kan nedenstående kontaktes ved samtlige aldersgrupper.

- **TÆK:** tilbud i Aarhus Kommune der tilbyder sparring til fagpersoner og råd og vejledning til borgere i ÆK.
Sparring kan indeholde alt fra én telefonsamtale til længere forløb sammen med fagperson og evt. borger.
Teamet kan udarbejde risikovurderinger.
Råd og vejledning til borger kan indeholde samtaler om sikkerhed, rådgivning i forbindelse med flytning internt i kommunen samt ud af kommunen, psykologsamtaler og mentorstøtte.
Telefon: 41 85 40 75, åben alle hverdage ml. 8.00 – 15.00.
- **Sikkerhedskonsulenterne:** Sikkerhedskonsulentordningen er et nationalt projekt under Styrelsen for Integration og International Rekruttering (SIRI). Sikkerhedskonsulenterne er kommunalt forankret, men dækker hver en region. Formålet med sikkerhedskonsulenterne er at styrke sikkerheden for borgere, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Sikkerhedskonsulenterne for Region Midtjylland er forankret i TÆK.
Region Midtjylland: Bettina 41 87 20 49, Heidi 41 87 26 18, Mette 41 87 44 64
- **VISO:** National videns og specialrådgivningsorganisation på det sociale område. VISO tilbyder rådgivning og udredning til fagpersoner, når en borger er udsat for ÆK. Rådgivningen kan indeholde risikovurdering, faglig sparring og mægling i familien.
Telefon: 72 42 40 00

- **RED Rådgivning:** er et landsdækkende tilbud om professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter. De rådgiver både unge, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter.
RED Rådgivning tilbyder mægling i familierne, og kan også bevilge psykologhjælp til den borger der står i en ÆK.
Hotline: 70 27 76 66, døgndækning alle dage
- **RED Safehouse:** der er to safehouses under RED. Et placeret på Sjælland og et i Jylland.
RED Safehouse tilbyder ophold til unge mellem 16 og 30 år uden børn, som har brug for beskyttelse og støtte til at få et selvstændig liv efter egne ønsker. Både unge kvinder og mænd kan få ophold, beskyttelse og støtte på RED Safehouse i op til 2 år og i udslusningsboligerne i op til 1 år.
Telefon RED 1, Sjælland: 45 11 78 00
Telefon RED 2, Jylland: 61 93 63 28
- **Udenrigsministeriet/Koordinationsenheden:** Ved bekymring for eller konkret viden om, at en borger er udsat for tvungen udrejse af Danmark eller ufrivilligt ophold i andet land, skal Udenrigsministeriet orienteres.
Udenrigsministeriets Borgerservice
Udenrigsministeriets Globale Vagtcenter
Tlf. +45 33 92 11 12, døgnåben
- **Politiet:** Hvis en borger er truet eller udsat for kriminelle handlinger, skal politiet orienteres. Man kan evt. forud for anmeldelse rette henvendelse til politikredsens ressourceperson på området for råd og vejledning.
Når en sag registreres som ÆK ved politiet vil politiet have et særligt fokus på denne.
Ressourceperson ved Østjyllands Politi:
Afd. for personfarlig kriminalitet
Tlf.: 51 34 16 71